

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Q. Horatii || Flacci Sermo-||nvm, sev Satyra-||rvm, sev
Eclogarvm libri || duo: Epistolarum li-||bri totidem.**

Horatius Flaccus, Quintus

Francofurti ad Moenum, 1577

8.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-306)

SATYRA 8.

O Lim truncus eram ficulnus, inutile
lignum:

Cum faber incertus scamnum, faceret-
ne Priapum:

Maluit esse Deum: Deus inde ego, furū,
aiuumque

Maxima formido: nam fures dextra co-
ercet,

Obscenoque ruber porrectus ab inguine
palus:

Ast importunas volucreis in vertice a-
rundo

Terret fixa: vetatque nouis considerare in
hortis.

B Huc prius angustis eiecta cadauera callis
Conseruus vili portanda locabat in arca.

Hoc misera plebi stabat commune sepul-
crum,

Pantolabo scurra, Nomentanoque ne-
poti.

Mille pedes in fronte, trecentos cippus in
agrum

Hic dabat: heredes monumentum ne se-
queretur.

Nunc licet Esquiliis habitare salubribus,
atque

Aggere in aprico spatium: quò modò
tristes

Albis informem spectabant ossibus agrū:

C Cum mihi non tantum furesque, ferae-
que sueta

Hunc vexare locum, cura sunt, atque
labori:

Quantum, carminibus quae versant, at-
que venenis

Humanos animos. has nullo perdere pos-
sum,

Nec prohibere modo, simulac vaga Lu-
na decorum

Protulit os, quin ossa legant, herbasque no-
centeis.

Vidi egomet nigra succinctam vadere D
palla

Canidiam pedibus nudis, passoque capillo,
Cum Sagana maiore ululantem. (pallor

utrasque
Fecerat horrendas aspectu) scalpere ter-
ram

Vnguibus, & pullam diuelleret mordicus
agnam

Caeperunt. cruor in fossam confusus: ut
inde

Maneis elicerent, animas responsa da-
turas.

Lanea & effigies erat, altera cerea: ma-
ior

Lanea, quae paenis cōpesceret inferiorem.
Cerea suppliciter stabat, seruilibus utque; E

lam peritura, modis. Hecaten vocat al-
tera, seuam

Altera Tisiphonen. serpenteis, atque vi-
deres

Infernas errare canes, Lunamque; ruben-
tem,

Ne foret his testis, post magna latere se-
pulcra.

Mentior at si quid: merdis caput inqui-
ner albis

Coruorum: atque in me veniant mictū,
atque cacatum

Iulius, & fragilis Pediatia, furque Vo-
ranus.

Singula quid memorem: quo pacto al-
terna loquentes F

Vmbra cum Sagana resonarent triste, &
acutum?

Vique lupi barbam varia cum dente co-
lubra

Abdiderint furtim terris? & imagine
cerea

Largior arserit ignis? & ut non testis in-
ultus

Horruerim voces Furiarum, & facta
duarum?

A Nam, dissplosa sonat quantum vesica, pe-
 pedi
 Diffissanate ficus. at ille currere in vr-
 bem.
 Canidia denteis, altū Sagane caliendrū
 Excidere, atque herbas, atque incanta-
 ta lacertis
 Vincula cū magno risūq; iocoq; videres.

Priapum Deum, custodem hortorum in hor-
 ris Esquilinis positum inducit conquerentem de
 Canidia & Sagana veneficis, & commemoran-
 tem plus sibi esse negotij eas mulieres prohibere,
 atque arcere, quā fures & volucreis.

OLIM TRUNCVS ERAM FIG. INVT. L.]
 ficus, lignum fragile, & infirmum est, eoque nul-
 lam ad rem vtile: ex quo *ficulnum auxilium* pro
 auxilio inani, nulliusque momenti: tralatione du-
 cta à ficu, inquit Theocriti interpres, his verbis:

B τῶ τῆς σκῆψς ἔβλον εὐδραστον, ἀσθενῆς, καὶ ἀδύνατον ὄδον καὶ
 παρομῖα, σκῆψς ἐπικρίσει ἢ μὴδὲν ὠφελῆσαι, διτὸ μεταφορῶς
 ὁ σκῆψς. & homo ficulnus pro inerti, ignauro, inu-
 tili. Theocritus ἔργατ. εἰδ. ἰάπτ. Σφιγγετ' ἀμαλοδέται τῆ
 δράγματτα, μὴ παρῶν πρ εἶπον, σκῆψς ἀνδρες, ἀπώλετο ἕ
 ἕπερ ὁ μῦθος. Constringite manipulos vos manipu-
 lorum colligatores, ne quis prateriens dicat, ficul-
 ni homines: perit hæc merces. & γνάμη σκῆψς, id
 est, mens vel sententia ficulna, apud Lucianū lib.
 πρὸς τὸν ἀπαιδευτὸν, καὶ πολλὰ βιβ. ὠνέμενον. Priapos au-
 tem finxisse vereres ex ficu, declarat epigramma
 illud Theocriti, cuius mihi nuper memoriam re-
 fricuit Simeo Bosius, cum me domi meæ Lutetiæ
 conuenisset, sapiusque, vt est perhumanus, &
 perofficiosus, inuileret. Τῶ αὐτῶν λαῦραν τῆ αἰ δρῶες,
 αἰ πόλε καμψας, Σκῆψς ἐρήσεις ἀρπῆλυφες ἔδρανον Τρισκε-
 λές, αὐτῶ φλοιοι, αὐοῦστον: ἀλλὰ φάληη Παιδογόνω διωαπὸν
 Κύφριδος ἔργα τελεῖν, id est, Eadem via, eodēve an-
 giportu, vbi sunt quercus, ὁ capratie, iter flectens,
 ficulnum reperies modò sculptum signum, tri-
 bus cruribus præditum, cum ipso cortice, sine au-
 ribus, sed qui pene, filiorum genitore, possit res
 Veneris absolueret.

C INCERTVS SCAMN. FACERET'NE] in-
 certus scamnūne faceret, an Priapum. sic autem
 legendum, & ita habent tres cod. Vatic. Faern.
 Tornef. Iannoct. & aliquot alij, non *faceret'ne*.
 hunc Priapum Dionysi, & Naidis nymphæ, aut
 Chionæ filium esse dicunt: praterea non longè à
 Lampfacō urbem sui nominis condidisse. Alij
 eundem esse Priapum volunt, & Bacchum: quod
 ex vocabuli ratione, ac veritate probari potest.
 σφῆπτος enim videtur esse quasi βρομῆπιος, id est, cla-
 mofus, propter eos, qui in poculis immoderatis,
 & bacchationibus eduntur, clamores: aut σφῆπτος
 dictus est, quasi σφῆπόμενος τὸ σφῆπμα, id est, semen
 profundens. Præponebatur autem Priapus agris,
 hortisque custodiendis, atque è ligno fingeba-
 tur, vt hic è ficu, & Catullianus ille è quercu. *Hinc*
ego iuuenes locū, Villulamq; palustrem Tectā vimine
iniceo, Caricisq; maniplis Quercus arida rusticā Cō-

formata securi Nutriui, vt magis & magis Sit beata D
 quotannis, &c. & item alter eiusdem Catulli è po-
 pulo. *Ego hæc, ego arte fabricata rustica, Ego arida,*
ὁ viator, ecce populus, Agellulum hunc, sinistra tu-
te quem vides, Heriq; villulam, hortulumq; pauperis
Tuor, malasq; furis arceo manus. eodē pertinet
 illud incerti auctoris. *Insulsissima quid puella rides?*
Non me Praxiteles, Scopas vesfecit: Nec sum Phidia-
ca manu politus: Sed lignum rude villicus dolauit: Et
auxit mihi, tu Priapus esto.

FVRVM, AVIVM QVE MAX. FOR.] sic
 Virg. Georg. lib. 4. *Et custos furum, atque anium*
cum falce saligna Hellepontiaci seruet tutela Pr. &
 Tibull. eleg. 1. lib. 1. *Pomosisq; ruber custos dona-*
tur in hortis, Terreat vt sana falce Priapus auis. sic
 enim legendum: non, vt vulgò, *ponatur.* & in su-
 periore versu hexam. *Flaua Ceres tibi fit, &c.* non
 vt vulgò *fit.* Profert hunc locum Seruius ad illum
 Virgilij versum Georg. 4. paullo antè à nobis com-
 memoratum: additq; Priapum hortis præesse
 dici propter eorum fecunditatem, quoniam hor-
 ti numquam sine fructu sunt.

E NAM FVRES DEXTRA COERC.] qua
 falcem tenet: seu fustem: coercet & palus, id est, E
 penis, seu mentula: quam in Priapeis columnam,
 & fascinum bipedale nominant incerti aucto-
 res. his duobus telis fures terrebat Priapus, nem-
 pe falce & pene: ex quo in epigrammate quodam
 queritur, falcem sibi à furibus esse subreptam, di-
 citq; se vereri, ne altero etiā telo spolietur. *Cre-*
dere quis posset falcem quoque (turpe fateri) De digi-
tis fures subripuisse meis? Nec monet amissi tam me
iacitura pudorq;, Quam prabent iustos altera tela
meus. Quæ si perdidero, patria multabor, & olim Il-
le tuus ciuis, Lampface, Gallus ero. Columella carm.
de cultu hortorum: sed truncum forte dolatū Ar-
boris antique numen venerare Ithyhalli Terribilis
membri, medio qui semper in horto Inguinibus puero,
pradoni falce minetur.

OBSCENQVE RVBER PORR.] & penis
 ex palo factus, ab inguine prentus & prominens.
 AST IMPORTVNAS] quæ me quo-
 dammodo à portu, & quiete excludunt: per
 quas mihi conuiescere non licet: vt annot. ad
 Odam. 16. libri 3.

NOVIS] nuper à Mæcenate institutis.
 HVC PRIVS ANGVSTIS] olim in Esqui- F
 liis humabantur ferui, cum sepulcris priuatis car-
 erent: & plebeij homines ita tenues & egen-
 tes, vt non haberent, vbi sepelirentur: & scurræ,
 & decoctores.

CALLIS] in quibus habitabāt ferui. M. Tull.
 Philipp. 2. *conchylitatis Cn. Pompeij peristromatis*
feruorum in callis lectos stratos videres.

HOC MISERÆ PLEBI] hoc (inquit)
 erat sepulcrum commune miseræ, id est, inopi &
 egenti plebi, quæ cum priuatum & proprium
 monumentum, seu locum, vbi sepeliretur, non
 haberet, communi & publico ei opus erat. dicti
 Puticuli, vbi plebs humilis & infima sepelieba-
 tur, locus ad Esquilias, à putrescendo, seu puten-
 do, quod ibi corpora mortuorum putiscent,
 seu putrescerent.

A SEPULCRUM] sepulcrum, si non vnum in Esquilis erat sepulcrum, sed plura. Quod si vnum erat, nempe seruis & plebi comune, rectè & propriè dixit *sepulcrum*. sic Catullus eo carmine, in quo fratris ad Troiam mortui ad sepulti interitum deplorat, *Troiam, commune sepulcrum Europa, Asiaq; dicit*. sic & Lucretius terram commune rerum omnium sepulcrum lib. 5. *Omniparens, eadem rerum commune sepulcrum*.

PANTOLABO SCYRRÆ, NOMENT.] Mallium Pantolabum scurræ: Cassium Nomentanum nepotem numerat in misera plebe, satyricè, & urbanè, quia rem suam familiarem consumserant, & in cinerem verterant. Eos autem saepe vellicat & carpit, ut sat. 1. lib. 2. *tristi ledere versu Pantolabum scurræ, Nomentanumq; nepotem*.

MILLE PEDES IN FRONTE, &c.] hæc erat formula verborum, quibus testatores significabant, se certum loci spatium è suis agris excipere, quod & suis heredibus adimerent, & reip. seu alicui corpori, & vniuersitati: seu libertis & familiae suæ donarent, ut esset vel populi, & vniuersitatis: vel familiae sepulcrum, hoc monumentum

B *heredes non sequitur*, vel hæc litteræ H. M. H. N. S. quæ tantundem valent. cuiusmodi nota, præterquam quod exstant apud Probum grammaticum de scripturis antiquis, reperiuntur etiam hodie in veteribus marmoribus, & lapidibus incisa, ex quibus quattuor hoc loco exempla proponam: vnum ex marmoreo monumento, quod Bononiæ vidi: alterum ex vno, quod Romæ: duo ex duobus Mutinensibus, à me exscripta. sic igitur insculptum est in Bononiensi. *Q. MANILIO C. F. CORDO LEG. XXI. RAPAC. PRÆF. EQVIT. EXACT. TRIBVT. CIVIT. GALL. FAC. CVR. CERTVS LIB. IN AGR. P. XLIV. IN FR. P. XLIV. H. M. H. N. S.* (id est, hoc monumentum hæredes non sequitur.) Sic in vno Mutin. *CLODIA PLAVTILLA SIBI ET Q. VERCONIO AGATHONI, MARITO OPTIMO, ET LVCIFERÆ LIBERTÆ IN FR. P. XX. IN AG. P. XX. H. M. H. N. S.* sic in altero. *C. STATIVS C. F. SALVIVS SIBI ET C. STATIO, C. FABIO RVSTICO, ET P. POMPONIO P. L. ANTEROTI POMPONIÆ P. L. OPTATÆ, POSTERISQVE EORVM F. L.* (id est, faciendum locavit) *IN FR. P. XVI. IN AG. P. XX. quartum, quod est Romæ in æde D. Cæciliae, indicavit mihi Fulvius Ursinus, vir doctiss. & humaniss. DIIS MANIBVS SACRVM MARIO L. LIB. HERMETI ET DOCTIÆ FASIDI MARIVS. L. LIB. FELIX PATRONIS SVIS BENEMERENTIBVS DE SVO FECIT, ET SIBI, ET LIBERTIS, LIBERTABVSQVE SVIS, POSTERISQVE EORVM, ITA NE VMQVAM DE NOMINE FAMILIÆ NOSTRÆ EXEAT HOC MONVMENTVM. HOC MONVMENTVM HEREDES NON*

SEQVITVR. IN FRONTE LAT. D PED. XX. ET DIG. II. IN AGR. LONG. &c. Eadem autem est harum litterarum sententia apud Probum, quem supra commemoravi. H. M. AD. H. N. TRANS, id est, hoc monumentum ad heredes non transit: exstat & hæc scriptura apud eundem non admodum dissimilis. H. M. H. EX T. N. S. id est, hoc monumentum heredes ex testamento non sequitur. Nemo autem (opinor) ignorat, sepulcrorum alia fuisse familiaria: alia hereditaria. Familiaria erant ea, quæ testator sibi, & familiae, id est, sibi, & liberis, & libertis: hereditaria, quæ sibi, & heredibus faciendæ curabat. non enim semper liberi scribebantur heredes, sed interdum vel alienissimi. hæc igitur Horatij verba sic explico. hic, id est, in Esquilis, vbi nunc sunt horti Mæcenatis, cippus erat defixus, & locatus in terra, qui verbis aut litteris quibusdam incisis significabat, mille pedes agri Esquilini ad sepulturam plebis tribui: in fronte, id est, ea parte, quæ viam publicam attingebat, trecentos in agrum, id est, eam partem versus, quæ ad agros cõiunctos pertinebat, ne hæredes hunc sibi locum vendicarent, neve in hoc monumentum, heredum reliquæ inferrentur. legendum autem *heredes monumentum ne sequeretur*: non, ut vulgò, *sequerentur*. Quidam putant iocum esse ex ambiguo in his verbis, *heredes monumentum ne sequeretur*, & maximè in verbo *heredes*, quasi significet, locupletis & homines, quibus venerint hereditates, in hoc sepulcro non sepeliri, sed pauperes, nudos, inopes, atque egeus.

MONVMENTVM] Monumenta, seu monumenta sepulcrorum (inquit Varro) secundum viam ponuntur, quo prætereuntes admoneant & se fuisse, & illos esse mortales: ab eoque cetera scripta, ac facta memoriæ causa, monumenta dicta.

NVNC LICET ESQ. H. S.] nunc autem desit hic collis esse sepulcrum, & habitatur, & ædificiorum pulchritudine ac magnitudine, & cæli salubritate gratus atque amœnus est.

ALBIS INFORM.] nonnulli codices antiqui habent, deformem. albis autem epithetum est ossibus perpetuum, cuiusmodi multa sunt apud poetas.

NON TANTVM] non tam. sententia huius loci hæc est, quo quidem tempore non tantam mihi curam, tantumque laborem afferunt fures, & fera, quæ hunc locum vexare consueverunt, quantum sagæ mulieres, & veneficæ, quæ carminibus, & venenis animos hominum immutant.

SIVETÆ] Suetæ trisyllabum: ut *Suenit* apud Lucr. lib. 6. *qui ferri quoque vim penetrare suenit*.

CARMINIBVS] cantionibus, excantationibus, *entodis*.

VACA LVNA] eam enim putabant esse *ovv-epov* *ædēs* *nis* *μαγίας*. sup. Od. 5. epod. *Nox & Diana, quæ silentium regis, &c.* vagam autem dicit propterea quod non est rectus, sed obliquus, & vagus lunæ cursus. iccirco Virg. lib. 1. *Æneid. Hic canit errantem Lunam, solisq; labores*.

A SVCCINCTAM] expedita. vt fat. 6. lib. 2. *veluti succinctus cursum at hostes. simile est illud Virgil. lib. 4. Vnum exuta pedem vinculis in veste recincta.*

CANIDIAM] de qua, & in quam Od. 5. epod. *Canidia breuibus implicata viperis Crineis & incommum caput. & Od. 17. Et item saty. 1. lib. 2. Canidia Albuca, quibus est inimica, venenum: minatur* *ἀπὸ κοῦρῶ.*

PASSOQVE CAP.] sparso non religato, neque in nodum collecto. Terent. *Heaut. capillus passus, prolixus, &c. sic dicitur & passis manibus. Cestus lib. 1. de bello Gall. Eo mulieres imposuerunt: qua in praelium proficiscentis milites passis manibus flentes prosequabantur. Idem lib. 7. matres familias suos obtestari, & more Gallico passum capillum ostentare, liberosq; in conspectum proferre ceperunt. Nonius, Passum (prater alias significationes) significat extensum, patens. Ennius, Egro corde, comis passis, &c. vel passis late palmis. locus est apud Nonium corruptus.*

CVM SAGANA MAIORE.] Ex eo, quod Saganam maiorem dicit, intellige, duas Saganas fuisse, vnam maiorem, quae hic describitur, altera minorem. sic satyra superiore, *qui se Vultum ferre negat Sosisorum ferre minoris.*

SCALPERE] fodere. aliud est sculperre. PULLAM DIVELLERE M.] diuellere, id est, discerpere, ac diripere, *mord.* id est, dentibus. Pullam autem, id est, nigram. Et verò nigra esse debet, cum haec sacra sint magica, & fiant diis inferis: qua de re alibi.

CRVOR] agnae diuulsae, ac dilaceratae. VT INDE MAN. ELIC. ANIM.] vt cruore mortuorum animas ab inferis excitarent. *inde,* id est, è fossa, vel potius, cruore. Maneis lacte, melle, & sanguine delectari, ex poetarum Graecorum, & Latinorum lectione intelligere licet. Virg. *Aen. 2. Inferimus tepido spumantia cymbia lacte, Sanguinis & sacri pateras. & lib. 5. Ille è concilio multis è millibus ibat Ad tumulum magna medius comitante caterua. Hic duo rite mero libans carchesia Baccho Fundit humi, duo lacte nouo, duo sanguine sacro. ibidem, huc casta Sibylla Nigrarum multo pecudante sanguine ducet. & ὀδύσσο. x. Vlysses ad inferos descensurus, de Circes consilio primùm in fossam mel cum lacte permistum, vinum, aquam infundit: deinde oueis aliquot maectat, ad quarum sanguinem animas aduolanteis arcet gladio restricto, neque eas sinit de sanguine gustare, immo ne accedere quidem prius, quam Tiresiam conueniret, & consuluerit de suo, & sociorum reditu. verba Vlyssis sunt haec, *Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος ἄρ' ἐμὲ μὲν ἤμην, ἔδ' εἶων νεκύων ἀμένενα κάρηνα Αἵματος ἄσσοι ἴμεν ἄριν Τειρεσίῃσσι πύθεσθαι.* Tiresias autem statim, vt ad fossam lactis, sanguinis, & ceterorum liquorum plenam accessit, Vlysses orat, vt sese aliquantisper à fossa auferat, gladiumque abstinereat, donec de sanguine biberit: quo impetrato, & sanguine hausto, Vlysses ea omnia edocet, quibus ille in patriam redeundi facultatem sit habiturus: sic Tiresias eodem loco. *Αμ' ἀπὸ χάρειο βόθρου, ἀπὸ δὲ φάσσανον ὀξὺ, Αἵματος ὄφρα πῶς, καὶ τῆς νημερτίᾳ εἶπω.* Vmbræ autem aliae prater Tiresiam,*

C

& eos Maneis, qui de Lethæo flumine non gustarant, Vlysses non agnouerunt, nisi post epotum sanguinè. sic enim Vlysses loquitur de Agamemnone eod. lib. *Εγὼ δ' αἶψα με κείνος, ἐπεὶ πῖεν αἶμα κέλευνον.* Euripid. *Hecuba. ἐλθε δ' ὡς πῆς μέλαν Κόρης ἀκραφνὴς αἶμα, ὅσσι δαυρόμεθα Στρατὸς πε, κατὰ,* id est, accede autem vt bibas atrum puellæ sanguinem sincerum, quem tibi ego & exercitus donamus.

ELICERENT] excitarent, inuitarent, extraherent. Manes, animæ sunt à corporibus seunctæ, & quæ iam inferorum sedem incolunt.

LANEA ET EFFIGIES ER.] duæ (inquit) etiam erant imagines: vna lanea, altera cerea. solebant autem mulieres, quæ veneficiis, & magicis artibus utebantur, imagines adhibere & cereas, vt is, quem amore sui capi vellent, instar ceræ mollesceret: & cretaceas, vt is se in alias mulieres obfirmaret, atque obduresceret tanquam creta: & laneas, vt amore sui incenderetur, atque inflammaretur non aliter, quàm lana. exemplum imaginis cretaceæ simul & ceræ exstat apud Virg. in *Pharmac. Limus vt hic durefcit, & hac vt cera liquefcit Vno, eodemq; igni: sic nostro Daphnis amore. cereæ tantum apud Theocr. εἰδ. β. Ως τῶ πιν πικροποι εἶν ἔσθ' οὐ δαίμονι τάνω, ὡς τάνοιτ' ἔρωτος ὁ Μινδῖος αὐτίκα Δέλφει.* id est, quemadmodum autem hanc ceram ego cum dea liquefacio, sic continuo liquefcet amore Daphnis Mindius.

MAIOR LANEA, QVÆ POENIS, &c.] maior (inquit) erat lanea effigies, quàm cerea: ita vt lanea inferiorè pœnis coercere velle videretur.

CEREA SVPLI. STAB. SERUIL. V'T QVÆ IAM P. M.] cerea (inquit) suppliciter stabat, & seruilibus modis stabat, vt iam peritura. sic locus & intelligendus & legendus: errantque vehementer, atque adeò planè cæcutiunt, qui legi volunt, vt quæ, &c. Nam si ita esset, deesset verbū erat, seu esset.

HECATEN] Hecaten alij Iouis, & Iunonis, alij Iouis, & Cereris filiam esse volunt, ex furtiuo concubitu procreatam: eamque primùm Nymphis à loue esse traditam, vt aleretur: deinde iam adultam Iunonis vnguentum, quo illa faciem inunguere solebat, clā sustulisse, Europæque Phœnicis filiæ dedisse: quod cum Iuno resciuisset, illamque insequeretur, vt in eam animaduerteret: Hecaten in cuiusdam puerperæ thalamum sese contulisse, ibique aliquantisper delituisse: inde ad homines quosdam, qui mortuum efferebant, cōfugisse, eaque per medium funeris pompam dilapsa, Iunonem persequendi finem fecisse, atque abiisse: Cabarnos autem Cereris sacerdotess eam pauidam, & anxiam Iouis iussu recepisse, vt expiarent: Quod vt efficere possent, ad Acherusiam paludem detulisse: Ex eo natam opinionem, Hecaten esse vmbraarum, Maniumque dominam, atq; arbitram: & ob eandem causam *χθονία*, id est, terrestrem esse nominatā. Itaque Simætha illa apud Theocr. in *Pharmac. Daphnidis amore flagrans, eumque venenis, & carminibus, & ceteris magicis artibus ad se reuocare cupiens, ait se Lunæ primùm, deinde Hecatæ laudes cantaturam, his verbis, τὴν ἔρω πταίσουμαι ἀσυχὰ δαίμων, τῆς χθονιάτ' Ἑκάτα,*

D

E

F

A. *Ἐκάτη, τὴν καὶ σκύλακας προμύοντι*, &c. solebant prætereà Hecaten in triuiis collocare, quoniam rebus pollutis, & expiationibus præest. Tradit etiã nonnulli, Iouis, & Pherææ filiam fuisse, eamque à matre in triuium proiectam esse: sed bubulcos, & pastores eam sublatam, atque exoptam aluisse: licet eò triuia huic deæ sacra existimari. hæc ex Græcorum commentariis. Hesiodus autem in Theogon. (si modò Hesiodi est hoc poemã) Hecaten facit Perlei, & Asteriæ filiam.

TI SIPHONEN] vnam ex Furiis, inde appellatam, quòd cædis vlciscatur. lege annotat. ad illum locum Od. 13. lib. 2. *Eumenidum recreantur angues.*

SERPENTEIS, ATQUE VIDERES INFERN.] videres serpenteis, & canes infernas errate. talis est Hecates, seu Triuia comitatus. sic Virg. *Aeneid. 6. vifaq; canes vlulare per umbram.* & Simætha illa apud Theocr. ex canum latratu, & vlulatu Hecata aduentum, præsentiamque colligit, his verbis, *Θέστυλι, τὰ κύνες ἀμμι ν ἀνά πτόλιν αἰρούονται. Ἄ θεός ἐν πελοδοισι. πὲ χαλκίον, ὡς πάρος, ἀχι.* id est, Thestyli, canes nobis per urbem vlulant. Dea est

B in triuiis. æs quàm celerrime pulsa. eodẽ pertinet, quod ait Sophron in mimis, *δύο σιρήνα καὶ ἑκάτη κύνες, ὅτι κύνων βούζας λυεὶ τὰ φάσματα, ὡς καὶ χαλκὸς κροτθεῖς, εἴτε π τῆσσι,* id est, Rheæ, & Hecata canes immolant, propterea, quòd canis latrans Lemures fugat, ac dissipat, quemadmodum & æs pulsatũ, aut aliquid tale.

LVNAMQUE RUBENTEM] vel quòd eò interdum colore est, vt supra. Od. 11. lib. 2. vel rubentem intellige *αἰσχωρομένω*, id est, erubescen- tem, propterea, quòd eam talium facinorum, ac maleficiorum puderet, vt declarat subsequens ver- sus, *Neforet his testis, &c.*

CAPVT INQUINER] *κατὰ κεφαλῶν.* Hellenismus. Latine dixisset mihi caput inquinetur.

VENIANT] sic habent omnes fere libri vet.

FRAGILIS PEDIATIA] mutato genere, & adiecto epitheto *fragilis*, Pediatij impudicitiam, mollitiemque notat. fuisse autem hunc Pediatũ equitem Ro. vnaque cum patrimonio pudicitia amisisse dicunt. huc videtur pertinere iocus ille à M. Tull. relatũs lib. 2. de orat. *Est bellum illud quoque, ex quo is, qui dixit, irridetur in eo ipso genere, quod dixit: vt cum Q. Opimius consularis, qui adolescentulus male audisset festino homini Egilio, qui videretur mollior, nec esset, dixisset: Quid tu Egilia mea? Quando ad me venis cum tua colu, & lana? Non pol (inquit) audeo. Nam me ad famosas venit mater accedere.* sic Catull. in Galliambo de Atti, Cybeles sacerdotes Gallas vocat, quia mulieribus, quàm viris, essent similiores.

FVRQUE VORANVS] hunc Voranum Q. Lutatij Catuli libertũ fuisse aiunt, adeò furacem, vt cum à nummulario quodam in furto deprehensus esset, nummos ei substractos in calceos abdidit.

ALTERNA] alternis sermonibus, alternatim.

ACVTVM?] Aristot. in problem. scribit mulieres, pueros, eunuchos esse *δυσφάνους* & cur ita sit, causam affert. Itaque verisimile est, umbras quo-

que, si loquerentur, *δυσφάνοι πάς*, fore, id est, acutissimam vocem missuras.

ET IMAGINE CEREAE] ex imagine cerea, vel ob imaginem ceream in ignem coniectam. in nomine *cereae* autem inest *συναίρεσις*, seu *συνίησις*, vt supra admonuimus.

FURIARVM DVARVM] furias vocat Canidiam, & Saganam veneficas. Canidia autem mutato nomine Gratidia est, vt sæpe alibi admonuimus.

DISPLOSA] vtitur eodem nomine Lucret. lib. 6. de nube, ex qua fulmen erumpit, loquens: *Tum per terricrepo sonitu dat mista fragorem. Nec mirum: cum plena anima vesicula parua Sape ita dat pariter sonitum displosa repente.*

DIFFISSA NATE] corruptè legitur in quibusdam exemplaribus *diffisa* vno f. cum *diffissa* sit legendum à verbo *diffindo*, id est, in multas partes findo.

FICVS] ego Priapus è ficu dolatus: ego Priapus ficulnus.

CVRRERE] currere cœperunt: curtebant, seu cucurrerũt. sic loquuntur & historici & poëta, & oratores. Horat. Od. 5. epod. *Sub hac puer,*

B *iam non, vt antè, mollibus Lenire verbis impas, sary. proxima. inf. Ridens dissimulare: meum iecur vrere bilis. ibid. in princip. Ire modo ocyus, interdum consistere. sat. 8. lib. 2. vertere pallor Tum parochi faciẽ. sat. 3. ciuid. lib. illa rogare Quantãne. & sat. 6. Cur- rere per totũ pauidi conclave. M. Tull. frument. In- stat Scandilius: poscere Recuperatores. Idẽ de signis. miltari absentũ Diodoro, vociferare palã, lacrymas interdum vix tenere. ibid. Iste unum quodque vas in manus sumere. laudare, mirari. Rex gaudere, &c.*

CANIDIÆ DENTEIS, &c.] id est, tum cuius videre liceret Canidiæ denteis non suos, sed alienos, & arte infitos: Saganæ autem comam *κασιόδοτον* excidere. caliendrum alij aiunt esse comã *κασιόδοτον*, id est, appositam, non natiuam. quæ declaratio huic loco conuenit. Alij per caliendrum, capitis operimentum & ornamentum significatũ volunt, à Græco deflexum *καλιέντρον*, seu potius *καλιέντρον*, seu *καλιέντρον*. Ego hac voce vtrumuis significari posse existimari. nam etiam comã appositã caput operit. Arnobius. *falcicula, claues, caliendra, fomites, talaria.*

VINCULA] licia nominat Virgil. in Pharm. *Terna tibi hac primum triplici diuersa colore Licia circundo.*

SATYRA 9.

I Bam forte via Sacra, sicut meus est mos,
Nescio quid meditans nugarum, & totus
in illis.

Accurrit quidã notus mihi nomine tantum,

Arreptãque manu, quid agis, dulcissime,
rerum?

Sua-